

اهمیت آموزش دستور زبان انگلیسی با توجه به ادراک و باورهای اساتید: بررسی دیدگاه اساتید در دانشگاه‌های افسری و نظامی ایران

محمدصادق قالیبافان^۱، شاداب جبارپور^{۲*}، بهرام مولایی^۳

چکیده

باورهای معلمان و همسو بودن آن با نحوه تدریس تأثیر بسزایی در رشد و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارد. با توجه به اهمیت زبان انگلیسی در زمینه‌های دفاعی و نظامی در دانشگاه‌های افسری این پژوهش با هدف بررسی باورهای اساتید زبان انگلیسی و چگونگی تأثیر این باورها بر روش‌های تدریس و چالش‌هایی که در نتیجه این باورها وجود می‌آیند پرداخته است. این پژوهش از نگاه شیوه جمع‌آوری داده‌ها اکتشافی ترکیبی است. شرکت‌کنندگان ابتدا به یک پرسشنامه ساختاریافته با سؤالات بسته جهت بررسی باورهای اساتید در آموزش دستور زبان پاسخ دادند و سپس ۱۵ نفر از آنان در مصاحبه‌ای باز و نیم ساختاریافته شرکت نمودند. جامعه آماری این پژوهش ۱۰۲ استاد زبان انگلیسی از دانشگاه‌های مختلف ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌باشند که به روش غیر تصادفی (در دسترس بودن) انتخاب شدند. یافته‌های این تحقیق باورها در یادگیری دستور زبان را از دیدگاه اساتید در هفت مقوله شامل اهمیت نقش دستور در آموزش، رویکرد استقرایی، رویکرد قیاسی، تمرکز بر رویکرد فرم، رویکرد مبتنی بر معنا، ارزش تمرین، بازخورد و تصحیح خطاها را در دستور زبان بررسی و مورد تحلیل قرار می‌دهد. داده‌های کمی با کمک نرم افزار SPSS و کیفی از طریق تحلیل مضمون بررسی و نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها حاکی از ضرورت آموزش دستور زبان در فرآیند آموزش زبان و نیاز به آگاه‌سازی اساتید در رابطه با همسو سازی باورهای آنان در راستای کاهش چالش‌های آموزشی را نمایان ساخت.

واژه‌های کلیدی: ادراک اساتید، باورها در یادگیری دستور زبان، آموزش دستور زبان، دانشگاه نظامی افسری

۱. دانشجوی دکتری زبان انگلیسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار گروه زبان انگلیسی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران (نویسنده مسئول)

(shadab.jabbarpoor@iau.ac.ir)

۳. استادیار گروه زبان انگلیسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مقدمه

یکی از عوامل مهم و مؤثر در آموزش زبان باورها و ادراکی است که هر فردی نسبت به یادگیری زبان در خود به‌عنوان مدرس یا فراگیر دارد. چراکه بر اساس باورهایست که بسیاری از مسائل و مشکلات حل می‌شوند یا به وجود می‌آیند. باورهای و ادراک معلمان نقش مهمی در پرداختن به مشکلات یادگیری دستور زبان آموزان با تأثیرگذاری بر روش‌ها و رویکردهای مورد استفاده در کلاس درس ایفا می‌کنند. درک و باورهای معلمان بر نتایج یادگیری فراگیران تأثیر چشمگیری می‌گذارد و مستقیماً بر پیشرفت تحصیلی آن‌ها و بر پرورش ادراکات مثبت در بین فراگیران تأثیر می‌گذارد (خاویر^۱ و همکاران (۲۰۲۳). تحقیقات مختلف بر اهمیت هماهنگی باورهای معلمان با اصول آموزش دستور زبان مؤثر برای افزایش اثربخشی آموزش دستور زبان تأکید دارند (سولیمان^۲ (۲۰۲۲) و اذعان می‌نمایند هنگامی که ادراکات معلمان با بهترین شیوه‌ها هماهنگ باشد، منجر به یک محیط یادگیری مطلوب‌تر و نتایج بهتر در یادگیری دستور زبان برای فراگیران می‌شود.

ادراکات و باورهای معلمان نقش مهمی در آموزش دستور زبان ایفا می‌کنند و بر تصمیمات آن‌ها در مورد روش‌ها و رویکردهای آموزشی تأثیر می‌گذارد (زلی و نوبائر^۳ (۲۰۲۴). تحقیقات نشان می‌دهد که باورهای معلمان در نتیجه دانش و تجربیات آموزشی آن‌ها شکل می‌گیرد (ساکینا^۴ (۲۰۲۳). درک و باورهای معلمان می‌تواند بینش و دیدگاه آنان را در مورد شیوه‌های کلاس درس گسترده سازد (آریفین^۵ (۲۰۲۳). با بررسی باورهای معلمان، آشکار می‌شود که دیدگاه آن‌ها در مورد گرامر به‌عنوان یک عنصر حمایتی در یادگیری زبان بر شیوه‌های آموزشی آن‌ها تأثیر می‌گذارد (سالواگیو^۶ (۲۰۲۲). بنابراین بررسی ادراکات و باورهای معلمان برای

۱. Khavere, Ogutu, & Bota

۲. Soliman

۳. Wesely & Neubauer

۴. Sakina

۵. Arifin

۶. Salvaggio

افزایش اثربخشی آموزش دستور زبان و نتایج یادگیری فراگیران ضروری است.

در رابط با آموزش دستور زبان مسائل و مشکلاتی همواره وجود دارند که ناگزیر به باورها و ادراک مدرسان در تدریسشان مرتبط هستند و بر آن‌ها اثر می‌گذارند. مهارت‌های زبانی فراگیران، محدودیت زمانی و مطالب فراوان و خارج از حد توان سیستم آموزشی از جنبه‌هایی به حساب می‌آیند که بر باورهای اساتید و تصمیماتشان در زمان تدریس اثرگذار هستند و باعث ناهم‌سویی بین باورها و تدریس عملی مدرس می‌گردند (البری و همکاران ۲۰۲۲). مشکل و عامل دیگری که به این ناهم‌سویی دامن می‌زند شیوه و نوع آموزشی است که اساتید آن را در زمان تدریس تجربه کرده‌اند و یا در زمان فراگیری خودشان به‌عنوان زبان‌آموز آن را آموخته و تجربه کرده‌اند و در پیشینه آموزشی آنان وجود دارد و بر تصمیمات آموزشی آنان تأثیر می‌گذارد (بورگ ۲۰۰۹). مشکل اساسی دیگر نیز کمبود جلسات آموزشی و آگاهی حرفه‌ای در زمینه‌ی شناخت باورها و آگاهی اساتید جهت هم‌سوسازی باورها با استراتژی‌هایی است که آن‌ها در تدریس به آن نیاز دارند و از آن بی‌خبرند (نوروزی و همکاران ۲۰۲۴). درک این جنبه‌ها و تأثیراتش برای توسعه برنامه‌های آموزشی مؤثر که می‌تواند باورها و شیوه‌های جایگزین را به نفع روش‌های آموزش گرامر مؤثرتر تقویت کند، ضروری است. (سالواگیو ۲۰۲۴). هدف این پژوهش دادن آگاهی و شناخت بیشتر به اساتید به‌ویژه اساتید جوان و تازه‌کار و هم‌سو ساختن باورها و ادراک آن‌ها با شیوه‌های مؤثر در آموزش دستور است تا از این طریق علاوه بر تسهیل و سرعت دهی به فرآیند آموزش، زمینه یادگیری آسان و لذت‌بخش همراه با گیرایی بالا را برای فراگیران زبان فراهم نماید.

پیشینه پژوهش

اهمیت باورها در آموزش دستور زبان

باورهای معلمان نقش مهمی در شکل دادن به شیوه‌های تدریس و اثربخشی مدیریت کلاس آن‌ها ایفا می‌کنند و بر شیوه‌ها و استراتژی‌ها آنان در تدریسشان تأثیر می‌گذارد (پاولاک^۱ ۲۰۲۱). باورها و ادراک معلمان در مورد شیوه‌های تدریس دستور زبان به آن‌ها کمک می‌کند

تا بتوانند در توضیح نحوه درک اطلاعات، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی اقدام کمک نمایند و در نهایت بر موفقیت دانش‌آموزان و اثربخشی در آموزش آن‌ها تأثیر می‌گذارد (بورگ^۱، ۲۰۰۳). درک ارتباط بین باورهای معلمان و ترجیحات آن‌ها در حین آموزش در کلاس درس، مانند مدیریت کلاس و کنترل و نظارت بر رفتار فراگیران در حین آموزش و جلوگیری از اختلال در آموزش، اهمیت هماهنگی و همسو بودن باورها با استراتژی‌های مؤثر در آموزش برای کسب نتایج بهتر در محیط‌های آموزشی را روشن می‌کند دیاز^۲ (۲۰۰۹).

معلمان باورهای مختلفی در مورد آموزش دستور زبان دارند. تحقیقات نشان می‌دهد که معلمان برای آموزش دستور زبان به روش‌های مختلف در تدریس گرامر ارزش قائل هستند و برخی از آن‌ها برای تدریس جنبه‌های مختلف دستور زبان با توجه به شرایط ممکن است یکی را بر دیگری ترجیح دهند. برای مثال معلمان غیربومی زبان انگلیسی اغلب به تدریس نظام‌مند دستور زبان صریح با فرصت‌های تمرین منظم اعتقاد دارند و بر اهمیت تلفیق گرامر با تمرین‌های کار محور تأکید می‌کنند اسکیز^۳ (۲۰۲۴). همچنین، آن‌ها اعتقاد دارند تلفیق دستور زبان با مهارت خواندن موجب بهبود در آموزش می‌شود ولی در اجرای این باور در عمل با چالش‌هایی مواجه می‌شوند اسکیز (۲۰۲۴). باورهای معلمان در مورد آموزش دستور زبان آنان را به سمت رویکردهای فراگیر محور، با تأکید بر جنبه‌های اجتماعی و عاطفی و همکاری سوق می‌دهد نظری و همکاران (۲۰۲۲). هماهنگی و همسویی بین باورها و شیوه‌های معلمان در آموزش دستور زبان برای آموزش مؤثر ضروری است، برای مثال معلمان زبان انگلیسی به تناسب شرایط، مهارت دانش‌آموزان و محدودیت زمانی بر اساس باورهایی که دارند شیوه‌های تدریس خود را تغییر می‌دهند آریفین^۴ (۲۰۲۳). درک و پرداختن به این باورها از طریق برنامه‌های آموزشی متناسب می‌تواند آموزش گرامر را با ترویج استراتژی‌های آموزشی مؤثر تقویت کند در نگاه کلی، باورهای مربوط به آموزش دستور زبان بر روش‌های تدریس، تمرینات کلاس درس و در نهایت، بر میزان دستیابی به زبان تأثیر می‌گذارد درخشان و همکاران

۲. Borg

۱. Díaz

۲. Skeese

۳. Arifin

باورها به رویکرد استقرایی^۱ در تدریس دستور زبان

آموزش دستور زبان استقرایی به گونه‌ای از تدریس گفته می‌شود که قواعد و ساختارهای زبانی به صورت صریح در آن به فراگیران آموزش داده می‌شود و هدفش افزایش آگاهی و دقت دستوری در شاگردان است آریفین (۲۰۲۳). بر اساس تحقیقات رویکرد استقرایی می‌تواند تسلط فراگیران بر دستور زبان را افزایش دهد ولی با توجه به اینکه این دانش به صورت آگاهانه فراگرفته می‌شود، برای کاربرد و استفاده از آن به صورت ناخودآگاه توسط فراگیران زبان به تمرین و ممارست فراوانی نیاز است هوانگ^۲ و همکاران (۲۰۲۳). نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که روش استقرایی می‌تواند در یادگیری دستور زبان مؤثر باشد، زیرا قاعده دستوری را در زمان کمتر و با آمادگی کمتر از سوی معلم ارائه می‌کند و انتظارات فراگیران زبان را با توجه به نیاز آنان برآورده و با تجربیات قبلی آن‌ها از یادگیری نیز همخوانی دارد. از معایب این روش معلم محور بودن آن است و ممکن است به کمتر شدن خلاقیت در فراگیران شود دیاز^۳ (۲۰۰۹). دانش‌آموزان دبیرستانی در مکزیک نیز رویکرد استقرایی را در آموزش تجربه و بر اساس نتایج به کاربرد آسان، درک بهتر همراه با ماهیت دوستانه و عملی بودن آن اذعان کردند الکولویچ^۴ (۲۰۲۳).

باورها به آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد قیاسی^۵

در روش تدریس دستور زبان به صورت قیاسی زبان‌آموزان الگوها را کشف کرده و قبل از اینکه تمرین زبان را آغاز کنند، خودشان قواعد را استنباط می‌کنند. با توجه به اینکه در این روش زبان‌آموزان درگیر فرآیند یادگیری می‌شوند و به آن‌ها این امکان را می‌دهد تا دستور زبان را

۱. Deductive

۲. Huang

۳. Díaz

۴. Alikulovich & Tulkinova

۵. Inductive

به صورت عمیق تر و معنادارتری درک کنند، این امر می تواند به نتایج مثبتی منجر گردد. سرندی^۱ (۲۰۲۴). این روش برعکس روش استقرایی (که با ارائه قاعده شروع می شود) متفاوت است و برخلاف آن ابتدا با ارائه مثال به فراگیر و کشف الگو و قواعد دستور توسط آن ها به پایان می رسد. بر اساس نتایج مطالعات در بلند مدت شیوه قیاسی نسبت به شیوه استقرایی می تواند موثرتر باشد، زیرا زبان آموزان قواعد را خودشان کشف کرده و به خاطر می سپارند شمیم-اور-رسول^۲ و همکاران (۲۰۲۲). تحقیقات نشان داده است رویکرد قیاسی منجر به درک بهتر و کاربرد درست تر مفاهیم گرامر می گردد و به درک ساختارهای پیچیده زبانی و افزایش مهارت های زبانی فراگیران کمک شایانی می نماید دیوبیر^۳ و همکاران (۲۰۱۶).

تمرکز بر رویکرد فرم

تمرکز بر فرم در آموزش دستور زبان به ادغام آموزش گرامر در فعالیت های ارتباطی، با تأکید بر فرم اشاره دارد. تحقیقات در مورد تمرکز بر فرم، باورها و نتایج مختلفی را نشان می دهد. معلمان در مدارس متوسطه چین آموزش مبتنی بر فرم را ترجیح می دهند، معلمان باتجربه فرم و معنا را با شیوه قیاسی ادغام می کنند، در حالی که معلمان تازه وارد از روش های استقرایی سنتی استفاده می کنند لی و ژو^۴ (۲۰۲۳). مطالعات روی زبان آموزان کره ای، فارسی و چینی نشان می دهد که آموزش به این روش در موقعیت های پیچیده به فراگیر کمک می کند و دقت آنان را در زمینه های ساده تر را افزایش می دهد هو و لیو^۵ (۲۰۲۱).

باورهای اساتید به رویکرد مبتنی بر معنا

رویکرد مبتنی بر معنا در آموزش دستور زبان بر چگونگی درک و بیان معنا از طریق ساختارهای واژگانی متمرکز است ضمن اینکه به ارتباطش با دستور زبان جهت انتقال بهتر پیام تأکید می نماید. یادگیری زبان بر اساس تمرکز بر رویکرد مبتنی بر معنا بیشتر با توجه به

۶. Sarandi

۱. Shamim-ur-Rasul, Iqbal & Ghayyur

۲. Duibhir, Dhiorbháin & Cosgrove

۳. Li & Xu

۴. Hu, & Liu

تئوری‌ها و استراتژی‌های برانگیختن زبان در اثر تحقیقات اکتساب زبانی اهمیت یافته است و با هماهنگی این اصول، رویکرد مبتنی بر معنا در آموزش دستور زبان می‌تواند دیدگاه جامع‌تر و ارتباطی‌تری را ارائه نموده و بر کاربرد عملی دستور در انتقال پیام‌های موردنظر به صورت مؤثرتری تأکید نماید سید هاوس^۱ (۲۰۰۹). درحالی‌که برخی طرفدار تمرکز بر معانی، یادگیری واژگان را جهت استفاده و کمک به گرامر انگلیسی برای تقویت مهارت‌های ارتباطی مؤثر می‌دانند سو^۲ (۲۰۱۹)، عده‌ای دیگر تمرکز سنتی‌تر را بر آموزش مبتنی بر فرم ترجیح می‌دهند گراس و کپن^۳ (۲۰۱۸). تضاد بین پیشنهادهای نظری و شیوه‌های تدریس واقعی مشهود است، زیرا بسیاری از معلمان معمولاً رویکرد تمرکز بر فرم را ترجیح می‌دهند علیرغم اینکه می‌دانند اهداف برنامه درسی بر رویکردهای ارتباطی و متمرکز بر معنا استوار است استراس^۴ و همکاران (۲۰۱۸).

باورها به ارزش تمرین دستور زبان

معلمان معمولاً بر این باور هستند که تمرین در آموزش دستور زبان ضروری است، اگرچه آن تنها عامل در یادگیری زبان نیست آریفین (۲۰۲۳). باورهای معلمان در مورد تمرینات آموزش گرامر به‌طور چشمگیری بر توانایی‌های دستوری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. تحقیقات در این زمینه اهمیت این موضوع را نشان می‌دهد. برای مثال تحقیقی در اندونزی و عمان با توجه به تمرینات کلاسی نشان داد که باورهای معلمان چگونه بر شیوه‌های آموزشی آن‌ها تأثیر می‌گذارد، به این صورت که برخی از آن‌ها آموزش گرامر استقرایی را نسبت به روش‌های قیاسی ترجیح دادند (آریفین، ۲۰۲۳). در همین زمینه تحقیق دیگری در ایران نشان می‌دهد که دوره‌های آموزش معلمان می‌تواند باورهای معلمان را به سمت رویکردهای فراگیر-محور تر تغییر دهند و منجر به بهبود شیوه آموزش گرامر و ارتقاء نتایج دانشجویان شوند البری (۲۰۲۲). بنابراین، بدیهی است که باورهای معلمان نقش مهمی در شکل دادن به روش‌های

۵. Seedhouse

۱. Su

۲. Graus & Coppen

۳. Strauss, Feiz & Xiang

آموزشی ایفا می‌کنند به‌گونه‌ای که درنهایت بر سطح مهارت دستوری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارند. تحقیقات نشان می‌دهد که معلمان در سراسر جهان نسبت به اهمیت آموزش گرامر نگرش مثبتی دارند و با این دیدگاه که مهارت‌های دستوری کسب مهارت زبانی را تسهیل می‌کنند موافق هستند ساکینا^۱ (۲۰۲۰). معلمان و دانش‌آموزان باورهای متفاوتی در مورد نقش تمرین در آموزش دستور زبان دارند.

بازخورد و تصحیح خطا

باورهای معلمان در مورد بازخورد در آموزش دستور زبان تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند انتظارات فراگیران، دستورالعمل‌های آموزشی و ادراکات شخصی است البری و همکاران (۲۰۲۲). عدم آموزش توسعه حرفه‌ای نیز بر باورها و شیوه‌های معلمان در ارائه بازخورد تأثیر می‌گذارد سائلی (۲۰۱۹). در زمینه آموزش زبان خارجی، معلمان به‌طور کلی اعتقاد قوی به اهمیت بازخورد برای ارتقاء دانش فراگیران زبان دارند و بیشتر بر بازخورد فوری در خطاهای فردی تمرکز می‌کنند تا بازخورد تأخیری در خطاهای جمعی، این یافته‌ها پیچیدگی باورهای معلمان در مورد بازخورد در آموزش دستور زبان و نیاز به تحقیقات بیشتر و آموزش متناسب برای هماهنگی باورها با شیوه‌های مؤثر را آشکار می‌کند فونگ^۲ (۲۰۲۳).

تصحیح خطا، که به‌عنوان بازخورد تلقی می‌شود، هدفش توسعه صلاحیت زبان و دانش آگاهانه از قوانین زبان است میشرا (۲۰۱۰). جهت جلوگیری از زیاده‌روی در بازخورد و تصحیح خطا استفاده از اصطلاحات و زبان اول نیز به‌منظور تسهیل فرآیند یادگیری می‌تواند مفید باشد کاکراواتی^۳ (۲۰۱۹). درحالی‌که تصحیح خطا یک روش رایج در آموزش زبان است، اصلاح بیش‌ازحد ممکن است مانع پیشرفت مهارت زبان شود. بنا بر تحقیقات قبلی جهت جلوگیری از زیاده‌روی در بازخورد و تصحیح خطا، استفاده از اصطلاحات و زبان اول نیز به‌منظور تسهیل فرآیند یادگیری می‌تواند مفید باشد میشرا (۲۰۱۰). علیرغم اهمیت بازخورد اصلاحی در یادگیری زبان، مطالعات بر روی باورهای معلمان و ارتباط آن‌ها با بازخوردها محدود است

۴. Sakina

۱. Phuong

۲. Cakrawati

هایلوان^۱ (۲۰۲۰).

با توجه به اینکه آموزش از اساسی‌ترین زیربناهای نظم، توسعه و بهبود در جوامع بشری است و با توجه به آن افراد می‌توانند مهارت‌ها، طرز تلقی‌ها و گرایش‌های مناسب برای انجام وظایف تخصصی را کسب نمایند (رشیدزاده و مرادیان، ۲۰۱۲) آموزش زبان نیز از این اصل مستثنی نیست. ارتش جمهوری اسلامی ایران همگام با سایر ارتش‌های جهان نیز از دیرباز از اهمیت نقش آموزش زبان در میان نیروهای خود غافل نمانده و سرمایه‌گذاری‌های عظیم و گسترده‌ای را در زمینه آموزش زبان از سال ۱۳۲۰ تاکنون انجام داده به‌گونه‌ای که اولین مراکز آموزش زبان در ایران در ارتش پایه‌گذاری گردید و به تدریج با الگوبرداری از آن به سایر سازمان‌ها و نقاط مختلف کشور گسیل داده شد (عباسیان و همکاران، ۲۰۱۱). در مهر و موم‌های اخیر با توجه به پیشرفت‌های چشمگیر ارتش در زمینه‌های دفاعی-امنیتی و انجام مأموریت اصلی‌اش که مطابق قانون اساسی حراست و پاسداری از مرزهای آبی، خاکی و هوایی کشور است، با توجه به حضور دائمی کشورهای متخاصم در نزدیک مرزهای کشور از یک‌سو و برقراری تعاملات امنیتی با کشورهای دوست از سوی دیگر، ضرورت آموزش زبان در ارتش را بیش از گذشته محسوس کرده است (عباسیان و همکاران، ۲۰۱۴). ارتش جمهوری اسلامی ایران به آموزش زبان انگلیسی به‌عنوان یک زبان خارجی در دانشگاه‌های نظامی در ایران جهت آماده‌سازی نیروهای نظامی برای نشان و حضور قدرتمندانه خود در عرصه‌های بین‌المللی و جهانی و ایفای نقش‌های ذاتی خود به‌طور مؤثر، به یک محیط فراگیر و چندزبانه بیش‌ازپیش نیاز دارد (دفتری فرد و کوشا، ۲۰۲۲). این پژوهش تلاش می‌کند تا باورهای اساتید زبان ارتش در دانشگاه‌های نظامی را در زمینه آموزش دستور زبان به‌عنوان یک مؤلفه اصلی و مهم در یادگیری زبان به‌گونه‌ای بررسی نماید که چالش‌های حین تدریس را با توجه به باورهای آنان در مقایسه با آنچه عملاً به فراگیران منتقل می‌کنند همسو ساخته و در صورت نیاز با آموزش در این زمینه آگاهی‌های اساتید را افزایش دهد.

با توجه به مطالب بیان شده قبلی و اهمیت پیامد موضوعات موردبحث، سؤال تحقیق این‌گونه بیان شده است:

سؤالات پژوهش

سؤال ۱: اساتید زبان انگلیسی چگونه اثربخشی آموزش دستور زبان را هنگام اجرا در محیط‌های کلاسی درک می‌کنند؟

سؤال ۲: آیا در مقایسه دو گروه اساتید باتجربه و تازه‌کار، در باورها و ادراک آن‌ها از آموزش دستور تفاوت معناداری وجود دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش به لحاظ ماهیت اکتشافی ترکیبی است. پژوهش‌های ترکیبی به جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل و ترکیب داده‌های کمی و کیفی در یک پژوهش تأکید می‌نماید روش نمونه‌گیری در این تحقیق از نوع غیر تصادفی و به روش نمونه‌گیری در دسترس بود، زیرا انتخاب نمونه بر اساس میزان در دسترس بودن شرکت‌کنندگان و تمایل آنان به شرکت در این پژوهش صورت گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۰۲ استاد زبان انگلیسی از اساتید دانشگاه‌ها و دانشکده‌های مختلف نظامی در نیروهای مسلح هستند و دارای مدرک کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری آموزش زبان با تنوع سابقه کمتر از یک سال و بیشتر در تدریس زبان می‌باشند. شرکت‌کنندگان به پرسشنامه بورگ (۲۰۰۹) با عنوان «باورهای اساتید در آموزش دستور زبان» (با ضریب آلفای کرونباخ ۰,۸۵) دارای ۳۰ سؤال چندگزینه‌ای مبتنی بر باورهای مختلف اساتید در تدریس دستور زبان که با توجه به اجرا در بافت نظامی بومی‌سازی گردیده است، پاسخ دادند. این سؤالات برای جمع‌آوری اطلاعات دقیق در مورد دیدگاه اساتید در مورد یادگیری دستور زبان انگلیسی طراحی شده بود. این نظرسنجی بر سه حوزه اصلی متمرکز بود: ادراکات و باورهای اساتید، نقش یادگیری دستور زبان در فرآیند یادگیری زبان، و استراتژی‌های اساتید برای آموزش گرامر در کلاس‌های خود و همچنین چهار رویکرد اساسی در زمینه باورهای مختلف اساتید را در دسته‌های جداگانه بررسی و شناسایی کرد: رویکردهای قیاسی، استقرایی، متمرکز بر فرم و رویکردهای مبتنی بر معنا موارد مورد بحث و تحقیق در پژوهش هستند. بومی‌سازی پرسشنامه با کسب نظر خبرگان این حوزه صورت پذیرفته تا به تناسب محیط‌های نظامی به بررسی باورهای اساتید بپردازد. سپس ۱۵ نفر از اساتید خبره به صورت هدفمند انتخاب و در مصاحبه نیمه ساختاریافته (با ضریب آلفای کرونباخ ۰,۸۳) با سؤالات باز جهت درک عمیق‌تر از باورهای اساتید در تدریس دستور زبان شرکت کردند. تجزیه و تحلیل داده‌های کمی با استفاده از بررسی فراوانی، آزمون‌های ساده تک نمونه‌ای تی و تحلیل واریانس چند متغیره و داده‌های کیفی از طریق تحلیل محتوای مضمون صورت پذیرفته است.

نتایج

اطلاعات جمعیت‌شناسی اساتید شرکت‌کننده در این مطالعه با استفاده از بخش آماری گوگل فرم که در جدول ۱ نشان داده شده است؛ مورد بررسی قرار گرفت.

جدول ۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی اساتید

مرد ۱۰۰ ۱۰۲				جنسیت اساتید درصد تعداد
	۳۱-۵۰ ٪۳۱,۴ ۳۲		۲۰-۳۰ ٪۶۸,۶ ۷۰	سن اساتید درصد فراوانی
۲-۶ ۷۳% ۷۵	۷-۱۲ ۷% ۷	۱۳-۱۸ ۱۶% ۱۶	۱۹-۲۴ ۴% ۴	سال‌های سابقه تدریس درصد فراوانی

نتایج نظرسنجی که در جدول‌های ۲ تا ۷ ارائه شده است، باورهای اساتید را در قلمرو یادگیری دستور زبان نشان می‌دهد.

اعتقاد به نقش آموزش دستور زبان

تجزیه و تحلیل یافته‌ها در جدول ۲ نشان می‌دهد که در بین اساتید گرایش به اهمیت دستور زبان در فراگیری زبان وجود دارد. تقریباً ۶۱٪ از شرکت‌کنندگان موافق بودند که گرامر نقش مهمی در یادگیری زبان بازی می‌کند. جالب توجه است که ۴۵٪ از پاسخ‌دهندگان موافق بودند فراگیران می‌توانند یک زبان دوم یا خارجی را به همان شیوه زبان مادری خود، بدون گنجاندن آموزش گرامر رسمی، یاد بگیرند.

جدول ۲. باورهای اساتید در آموزش گرامر با اعتقاد به نقش آموزش دستور زبان

ردیف	عنوان	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
۱	دستور زبان مهم‌ترین مؤلفه در یادگیری زبان است.	٪۱۸,۶ ۱۹	٪۴۲,۲ ۴۳	٪۱۷,۶ ۱۸	٪۱۷,۶ ۱۸	٪۳,۹ ۴
۲	کلاس‌های انگلیسی باید زمان زیادی را برای آموزش قواعد و گرامر اختصاص دهند.	٪۴,۹ ۵	٪۳۸,۲ ۳۹	٪۲۱,۶ ۲۲	٪۲۹,۴ ۳۰	٪۵,۹ ۶
۳	با تسلط بر قواعد دستور زبان، دانشجویان به‌طور کامل قادر به برقراری ارتباط می‌شوند.	٪۶,۹ ۷	٪۳۱,۴ ۳۲	٪۲۴,۵ ۲۵	٪۲۶,۵ ۲۷	٪۱۰,۸ ۱۱
۴	یک زبان‌آموز می‌تواند زبان دوم یا خارجی را بدون آموزش دستور زبان	٪۱۳,۷	٪۳۱,۴	٪۲۰,۶	٪۲۶,۵	٪۷,۸

۸	۲۷	۲۱	۳۲	۱۴	بیاموزد (یعنی شبیه به نحوه یادگیری زبان مادری توسط کودکان).
---	----	----	----	----	---

باورها در آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد استقرایی

یافته‌های این مقاله پژوهشی نشان می‌دهد که اساتید باورهای متفاوتی در مورد آموزش دستور زبان و رویکردهای آموزش دستور زبان دارند. یافته‌ها نشان می‌دهد که تقریباً نیمی از اساتید با این رویکرد موافق بودند. در سؤال ۵، حدود نیمی از اساتید با ایده تمرکز بر قوانین و ساختارهای فردی هنگام تدریس دستور زبان موافق بودند. بر اساس سؤال ۶، یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که اکثر شرکت‌کنندگان (۶۹٪) معتقدند که اساتید باید ساختارها را تجزیه و تحلیل کنند و قواعد دستور زبان را برای زبان‌آموزان توضیح دهند. در سؤال ۷، توافق معنی‌داری (۵۲٪) وجود داشت که توضیح مستقیم دستور زبان به زبان‌آموزان منجر به درک بهتر و روش یادگیری مطمئن‌تری می‌شود.

در سؤال ۸، ۶۴٪ از شرکت‌کنندگان موافق بودند که آموزش دستور زبان به زبان‌آموزان کمک می‌کند تا اشتباهات خود را اصلاح کنند. در سؤال ۹، اکثر شرکت‌کنندگان (۵۶٪) ذکر کردند که فراگیران از آن‌ها انتظار دارند نکات گرامری را به‌طور مستقیم و صریح آموزش دهند.

جدول ۳. باورهای اساتید در آموزش گرامر با باورها در آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد استقرایی

ردیف	عنوان	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
رویکرد استقرایی						
۵	گرامر به بهترین وجه از طریق تمرکز بر قوانین و ساختارهای فردی آموزش داده می‌شود.	۴۹٪	۴۲٫۲٪	۳۱٫۴٪	۱۶٫۷٪	۴٫۹٪
		۵	۴۳	۳۲	۱۷	۵
۶	اساتید باید ساختارها را تجزیه و تحلیل کنند، قوانین را به دانش‌آموزان بگویند، و سپس به آن‌ها اجازه دهند تمرینات مربوطه را هنگام آموزش گرامر انجام دهند.	۵۷٪	۵۲٫۹٪	۱۷٫۶٪	۱۰٫۸٪	۲٫۹٪
		۶	۵۴	۱۸	۱۱	۳
۷	توضیح مستقیم دستور زبان برای اطمینان از درک دانش‌آموزان بهتر و ساده‌تر است.	۸٫۸٪	۴۳٫۱٪	۲۶٫۵٪	۱۸٫۶٪	۲٫۹٪
		۹	۴۴	۲۷	۱۹	۳
۸	اگر فراگیران آموزش گرامری را دریافت کنند، احتمال بیشتری وجود دارد که بتوانند اشتباهات خود را تصحیح کنند.	۱۳٫۷٪	۵۰٪	۲۴٫۵٪	۹٫۸٪	۲٪
		۱۴	۵۱	۲۵	۱۰	۲

۳۰٫۹٪	۱۴٫۷٪	۲۵٫۵٪	۳۹٫۲٪	۱۶٫۷٪	دانشجویان من از من انتظار دارند که نکات گرامری را به‌طور مستقیم و صریح ارائه دهم.	۹
۴	۱۵	۲۶	۴۰	۱۷		

باورها در آموزش دستور زبان مبتنی بر رویکرد قیاسی

با توجه به رویکرد قیاسی و بر اساس یافته‌های سؤال ۱۱، اکثر شرکت‌کنندگان در مطالعه، تکنیک‌های کشف ساختارها را ترجیح دادند و به اثربخشی رویکرد قیاسی برای آموزش دستور زبان اعتقاد داشتند. علاوه بر این، ۶۵ درصد از اساتید نگرش مثبتی نسبت به کشف قواعد دستور زبان داشتند. این گرایش کلی به رویکرد قیاسی نشان‌دهنده اعتقاد به ارزش اجازه دادن به زبان‌آموزان برای کشف قواعد دستور زبان به‌تنهایی است.

جدول ۴. باورهای اساتید در آموزش گرامر با باورها در آموزش دستور زبان مبتنی بر رویکرد قیاسی

ردیف	عنوان	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالقم	کاملاً مخالفم
رویکرد قیاسی						
۱۰	یادگیری گرامر زمانی مؤثرتر است که زبان‌آموزان قوانین را برای خود تمرین کنند.	۱۷٫۶٪	۵۷٫۸٪	۲۰٫۶٪	۲٫۹٪	۱٪
		۱۸	۵۹	۲۱	۳	۱
۱۱	اساتید باید آموزش یک نکته دستور زبان جدید را با ذکر مثال شروع کنند.	۲۶٫۳٪	۴۷٫۱٪	۱۱٫۸٪	۲٫۹٪	۲٪
		۲۷	۴۸	۱۲	۳	۲
۱۲	کشف قواعد گرامری توسط دانش‌آموزان زمان‌بر است اما منجر به یادگیری و درک بهتر می‌شود.	۱۷٫۶٪	۴۸٪	۲۵٫۵٪	۷٫۸٪	۱٪
		۱۸	۴۹	۲۶	۸	۱

اعتقادات به آموزش دستور زبان از طریق تمرکز بر رویکرد فرم

یافته‌های سؤال ۱۳، این نشان‌دهنده یک واگرایی احتمالی باورها در مورد تمرکز بر رویکرد فرم در آموزش دستور زبان است. به‌طور کلی، این نتیجه ترجیح کلی بر رویکرد قیاسی در آموزش دستور زبان را در میان شرکت‌کنندگان پراهمیت جلوه می‌دهد و پاسخی متفاوت را در مورد تمرکز بر رویکرد فرم پیشنهاد می‌کند.

جدول ۵. باورهای اساتید در آموزش گرامر اعتقادات به آموزش دستور زبان از طریق تمرکز بر رویکرد فرم

ردیف	عنوان	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
رویکرد تمرکز بر فرم						
۱۳	اساتید نباید برای نکات گرامری که قرار است در کلاس مطرح شود از قبل برنامه‌ریزی کنند، آن‌ها باید در این مورد آنقدر صبر کنند تا زبان‌آموزان مشکلات دستوری که برایشان در کلاس بوجود می‌آید را مطرح کنند.	۶,۷٪	۲۵,۳٪	۲۲,۴٪	۲۰,۶٪	۴,۹٪
		۷	۲۶	۲۳	۲۱	۵

باورها در آموزش دستور زبان از طریق یک رویکرد مبتنی بر معنا

یافته‌های سؤال ۱۴ در جدول ۶ نشان می‌دهد که اکثر اساتید در این مطالعه به رویکردی مبتنی بر معنا در آموزش دستور زبان اعتقاد دارند. اکثر پاسخ‌دهندگان (۶۴٪) موافق بودند که بهترین راه برای آموزش گرامر از طریق قرار گرفتن در معرض زبان به صورت طبیعی است. ، در سؤال ۱۵، تقریباً نیمی از شرکت‌کنندگان (۴۷٪) معتقد بودند که زبان‌آموزان برای برقراری ارتباط خوب باید بتوانند دستور زبان را در گفتارشان به کار برند. نیمی از شرکت‌کنندگان نیز با این ایده که دستور زبان برای برقراری ارتباط مؤثر ضروری است مخالف بودند، در نهایت، ۶۸ درصد از اساتید در مطالعه به رویکردی مبتنی بر معنا در آموزش دستور زبان اعتقاد داشتند و بر اهمیت شکل، معنا و کاربرد در آموزش دستور زبان تأکید کردند.

جدول ۶. باورهای اساتید در آموزش گرامر با توجه به باورها در آموزش دستور زبان از طریق یک رویکرد مبتنی بر معنا

ردیف	عنوان	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
رویکرد مبتنی بر معنا						
۱۴	زبان‌آموزان گرامر را از طریق قرار گرفتن در معرض زبان در محیط‌های طبیعی به بهترین شکل یاد می‌گیرند.	۲۲,۵٪	۴۱,۲٪	۲۷,۵٪	۷,۸٪	۱٪
		۲۳	۴۲	۲۸	۸	۱
۱۵	برای برقراری ارتباط خوب نیازی به صحبت دستوری ندارید.	۱۲,۷٪	۳۴,۳٪	۲۵,۵٪	۲۳,۵٪	۳,۹٪
		۱۳	۳۵	۲۶	۲۴	۴
۱۶	آموزش گرامر باید بر شکل و معنای ساختارها و استفاده از آن‌ها در محیط واقعی متمرکز باشد.	۱۴,۷٪	۵۳,۹٪	۲۳,۵٪	۶,۹٪	۱٪
		۱۵	۵۵	۲۴	۷	۱

اعتقاد به ارزش تمرین دستور زبان

با توجه به ارزش تمرین گرامر و بر اساس یافته‌های سؤال ۱۷ این تحقیق، می‌توان نتیجه گرفت

که اکثر شرکت‌کنندگان (۶۴٪) معتقدند که تمرین دستور زبان در یک بافت اجتماعی مهم است. در سؤال ۱۸ نیز بیش از نیمی از پاسخ‌دهندگان (۵۲٪) معتقدند که تمرین و حفظ کردن در یادگیری فرم‌های جدید زبان مؤثر است.

جدول ۷. باورهای اساتید در آموزش گرامر با اعتقاد به ارزش تمرین دستور زبان

ردیف	عنوان	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
اعتقاد به ارزش تمرین دستور زبان						
۱۷	تمرین ساختارها باید همیشه در یک محیط کاملاً ارتباطی باشد.	۱۲٫۷٪ ۱۳	۵۱٪ ۵۲	۲۷٫۵٪ ۲۸	۷٫۸٪ ۸	۱٪ ۱
۱۸	تمرین و حفظ کردن برای یادگیری موفق فرم‌های زبان جدید ضروری است.	۹٫۸٪ ۱۰	۴۲٫۲٪ ۴۳	۳۲٫۴٪ ۳۳	۱۲٫۷٪ ۱۳	۲٫۹٪ ۳

اعتقاد به بازخورد و تصحیح خطا

بر اساس مقوله بازخورد و تصحیح خطاها، یافته‌های سؤال ۱۹ نشان می‌دهد که شرکت‌کنندگان به اهمیت صحت دستور در گفتار زبان‌آموزان اعتقاد داشته و در قضاوت عملکرد زبانی زبان‌آموزان، به آن تمایل دارند. بر اساس سؤال ۲۰، تقریباً نسبتی مساوی از شرکت‌کنندگان (۴۱٪) موافق و ۳۲٪ مخالف بودند که خطاها بخشی عادی از یادگیری است، که نشان‌دهنده دیدگاه میانه‌ای مورد میزان تحمل خطا تصحیح آن‌ها است. در سؤال ۲۱، در مورد ایده تصحیح فوری اشتباهات فراگیران نیز اتفاق نظر وجود داشت. نیمی از شرکت‌کنندگان تمایل به تصحیح

اشتباهات دستوری داشتند که نشان‌دهنده یک رویکرد و نگاه متعادل در تصحیح خطاها است. علاوه بر این، در سؤال ۲۲، ۵۸ درصد از پاسخ‌دهندگان معتقد بودند که باید به فراگیران زمان و فرصت بیشتری داده شود تا در مورد اشتباهات خود تأمل کنند و خودشان اشکال صحیح را بیابند. یافته‌های سؤال ۲۳ نیز نتایج تأکید بر اثربخشی رویکردهای بازخورد و تصحیح خطا در زمینه‌های یادگیری زبان را پیشنهاد می‌کند.

بر اساس آمار ارائه‌شده در سؤال ۲۴، در مورد استفاده از اصطلاحات گرامری در یادگیری زبان، باورهای دوگانه‌ای وجود دارد و در مورد اهمیت استفاده از اصطلاحات دستوری در

تدریس زبان اختلاف نظر وجود دارد. در سؤال ۲۵، در رابطه با شرایط استفاده از زبان اول (فارسی) برای کمک به آموزش گرامر، نزدیک به نیمی از شرکت کنندگان (۵۰٪) با استفاده از آن موافق بودند. در مورد فراگیری دستور زبان مادری قبل از گرامر زبان مقصد در سؤال ۲۶، ۴۳ اختلاف نظر میان اساتید در این زمینه است که آیا فراگیری گرامر زبان مادری قبل از گرامر زبان مقصد برای زبان آموزان مفید است یا خیر. بر اساس سؤال ۲۷ عدم دیدگاه واحد در رابطه با بیان قواعد دستور زبان برای فراگیران در میان اساتید زبان انگلیسی وجود دارد و اساتید ترجیح می دهند رویکرد متفاوتی را در مورد آموزش و بیان گرامر به دانشجویان تدبیر نمایند. در سؤال ۲۸، اکثر شرکت کنندگان (۷۱٪) معتقد بودند که اساتید نقش اصلی و مهمی را در کمک به زبان آموزان جهت کشف نکات دستوری ایفا می نمایند. سؤال ۲۹ حدود ۶۰٪ از شرکت کنندگان به اهمیت آموزش دستور زبان مستقیم برای زبان آموزان بزرگسال توافق داشتند، در حالی که در سؤال ۳۰، ۷۰٪ اساتید در استفاده از آموزش غیرمستقیم دستور برای یادگیرندگان خردسال موافق بودند.

جدول ۸. باورهای اساتید در آموزش گرامر با اعتقاد به بازخورد و تصحیح خطاها

ردیف	عنوان	کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم
اعتقاد به بازخورد و تصحیح خطا						
۱۹	صحت دستور زبان یکی از معیارهای مهمی است که عملکرد زبان را باید بر اساس آن قضاوت کرد.	۸٫۸٪	۳۷٫۳٪	۳۱٫۴٪	۲۱٫۶٪	۱٪
۲۰	از آنجایی که خطاها بخش عادی یادگیری هستند، بسیاری از اصلاح خطاها اتلاف وقت است.	۲٫۹٪	۳۸٫۲٪	۲۶٫۵٪	۲۳٫۵٪	۸٫۸٪
۲۱	برای جلوگیری از شکل گیری عادات بد همیشه باید اشتباهات یادگیرندگان تاؤن اصلاح شود.	۷٫۸٪	۴۲٫۲۵٪	۲۲٫۵٪	۱۸٫۶٪	۸٫۸٪
۲۲	خود دانش آموزان باید به اشتباهاتی که مرتکب می شوند فکر کنند و اشکال صحیح را برای خود بیابند.	۹٫۸٪	۴۸٪	۲۵٫۵٪	۱۳٫۷٪	۲٫۹٪
۲۳	معلم باید اشتباهات گرامری گفتاری دانش آموزان را تنها زمانی تصحیح کند که در درک معنی مشکل ایجاد کند.	۹٫۸٪	۵۰٪	۲۵٫۵٪	۱۲٫۷٪	۲٪
۲۴	زبان آموزان برای موفقیت در یادگیری زبان	۶٫۹٪	۳۲٫۴٪	۲۵٫۵٪	۲۷٫۵٪	۷٫۸٪

اهمیت آموزش دستور زبان انگلیسی با توجه به ادراک و باورهای اساتید ... / ۴۱

۸	۲۸	۲۶	۳۳	۷	نیازی به اصطلاحات گرامری ندارند.	
۲	۱۶,۷٪	۳۲,۴٪	۳۸,۲٪	۱۰,۸٪	اساتید باید از زبان مادری زبان‌آموزان برای توضیح قواعد دستور زبان استفاده کنند.	۲۵
۶	۲۹,۴٪	۲۱,۶٪	۳۲,۴٪	۱۰,۸٪	قبل از یادگیری یک زبان خارجی باید گرامر زبان مادری خود را به خوبی یاد بگیرید.	۲۶
۲	۲۷,۵٪	۳۰,۴٪	۳۲,۴٪	۷,۸٪	در آموزش گرامر، نقش اصلی معلم توضیح قواعد است.	۲۷
۱	۱۱,۸٪	۱۵,۷٪	۵۳,۹٪	۱۷,۶٪	نقش معلم این است که به زبان‌آموزان کمک کند تا قواعد گرامری را برای خودشان کشف کنند.	۲۸
۳	۷,۸٪	۲۸,۵٪	۴۹٪	۱۱,۸٪	آموزش مستقیم قواعد گرامر انگلیسی برای زبان‌آموزان بزرگسال مناسب‌تر است.	۲۹
۰	۳,۹٪	۲۵,۵٪	۴۵,۱٪	۲۵,۵٪	آموزش غیرمستقیم دستور زبان برای زبان‌آموزان جوان‌تر مناسب‌تر است.	۳۰

با توجه به سؤال اول تحقیق مبنی بر اینکه " اساتید انگلیسی چگونه اثربخشی آموزش گرامر را هنگامی که در محیط‌های کلاس اجرا می‌شوند درک می‌کنند؟" یافته‌ها در جدول ۹ نشان می‌دهد که باورها در آموزش دستور زبان (رویکرد قیاسی) ($M = 3,87$, $SD = 0,56$) قوی‌ترین باورها در میان اساتید است و پس‌از آن باورها در آموزش دستور زبان در رویکرد مبتنی بر معنا ($M = 3,55$, $SD = 0,57$)، باورها در آموزش دستور زبان با رویکرد استقرایی ($M = 3,53$, $SD = 0,63$)، اعتقاد به ارزش تمرین دستور زبان ($M = 3,52$, $SD = 0,63$)، باورها در بازخورد و تصحیح خطا ($M = 3,37$, $SD = 0,44$)، باورها در نقش آموزش دستور زبان ($M = 3,26$, $SD = 0,66$)، و در نهایت باورها در آموزش دستور زبان با تمرکز بر رویکرد فرم ($M = 3,11$, $SD = 1,03$) به‌عنوان ضعیف‌ترین رویکرد در میان باورها از نظر اساتید آموزش زبان است.

جدول ۹. توصیف آماری بر مبنای باورهای متفاوت اساتید در رابطه با آموزش گرامر

خطای استاندارد میانگین/SEM	انحراف معیار SD/	میانگین Mean/	تعداد N/	باورها
۰,۰۵۸	۰,۶۶۴	۳,۲۶	۱۳۰	اعتقاد به نقش آموزش دستور زبان
۰,۰۵۵	۰,۶۲۷	۳,۵۳	۱۳۰	اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد

استقرایی				
اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد قیاسی	۰,۰۴۹	۰,۵۶۵	۳,۸۷	۱۳۰
اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس تمرکز بر رویکرد فرم	۰,۰۹۰	۱,۰۳۱	۳,۱۱	۱۳۰
اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد مبتنی بر معنا	۰,۰۵۰	۰,۵۷۴	۳,۵۵	۱۳۰
اعتقاد به ارزش تمرین دستور زبان	۰,۰۵۵	۰,۶۲۸	۳,۵۲	۱۳۰
اعتقاد به بازخورد و تصحیح خطا	۰,۰۳۸	۰,۴۴۸	۳,۳۷	۱۳۰

با توجه به سؤال اول تحقیق و میزان اثربخشی رویکردهای آموزش دستور زبان از نظر باورها و دیدگاه‌های اساتید زبان در دانشگاه‌های افسری، همان‌طور که در جدول ۱۰ ارائه شده است، یک آزمون t نمونه مستقل برای شش متغیر از هفت متغیر نشان داد به‌جز باورها در آموزش دستور زبان بر مبنای تمرکز بر رویکرد فرم در بقیه متغیرها تفاوت معنی‌دار بوده است ($t = ۱,۲۷$)، $(p > ۰,۵$ ، $p = ۰,۲۰$) و فقط در رویکرد تمرکز بر فرم تفاوت قابل توجه نبوده است. این بدان معناست که اساتید در مورد آموزش دستور زبان در مورد اکثر باورهای مربوط به تدریس گرامر، ادراکات مثبت محکمی دارند.

جدول ۱۰. تفاوت‌ها در باورهای اساتید در رابطه با آموزش گرامر با توجه به آزمون مستقل تی

Test Value = ۳ / نمره آزمون				عنوان / مقوله
اختلاف میانگین Mean Difference	آزمون دو دامنه‌ای Sig. (۲-Tailed)	درجه آزادی DF	آزمون تی T	
۰,۲۵۸	۰,۰۰۰	۱۲۹	۴,۴۲۰	اعتقاد به نقش آموزش دستور زبان
۰,۵۳۵	۰,۰۰۰	۱۲۹	۹,۷۲۶	اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد استقرایی
۰,۸۷۲	۰,۰۰۰	۱۲۹	۱۷,۴۹۵	اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد قیاسی
۰,۱۱۵	۰,۲۰۴	۱۲۹	۱,۲۷۵	اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس تمرکز بر رویکرد فرم
۰,۵۵۴	۰,۰۰۰	۱۲۹	۱۰,۹۹۳	اعتقادات به آموزش دستور زبان بر اساس رویکرد مبتنی بر معنا
۰,۵۲۳	۰,۰۰۰	۱۲۹	۹,۴۹۲	اعتقاد به ارزش تمرین دستور زبان
۰,۳۶۸	۰,۰۰۰	۱۲۹	۹,۵۸۹	اعتقاد به بازخورد و تصحیح خطا

با توجه به سؤال دوم پژوهش مبنی بر اینکه " آیا بین دو گروه اساتید باتجربه و تازه کار از نظر ادراک آن‌ها از آموزش گرامر تفاوت معناداری وجود دارد؟" این سؤال بر تفاوت بین ادراک اساتید باتجربه در مقایسه با اساتید تازه کار متمرکز بود. در جدول ۱۱، یافته‌ها نشان می‌دهد که در مقایسه بین دو گروه اساتید باتجربه و تازه کار از نظر رویکرد مبتنی بر معنا تفاوت معناداری وجود دارد ($p = .۰۵, p > .۰۶۰$) و به دنبال آن ارزش رویکرد قیاسی ($p = .۴۴, p > .۰۵$) بر اساس درک آن‌ها در مورد تدریس گرامر وجود دارد. یافته‌ها همچنین تفاوت معنادار را به ترتیب بین ادراک اساتید باتجربه و تازه کار را در مورد رویکرد مبتنی بر تمرین ($p = .۴۳, p > .۰۵$) و رویکرد تمرکز بر فرم ($p = .۰۷, p > .۰۵$)، بر اساس ادراک اساتید در رابطه با آموزش گرامر نشان داد. یافته‌ها همچنین عدم تفاوت معنادار در مقوله‌های نقش دستور زبان در آموزش ($p = .۰۰۱, p < .۰۵$)، بازخورد و تصحیح خطا ($p = .۰۰۸, p < .۰۵$) و رویکرد استقرایی ($p = .۰۱, p < .۰۵$) در مقایسه باورها و ادراک بین اساتید باتجربه و مبتدی نشان داد.

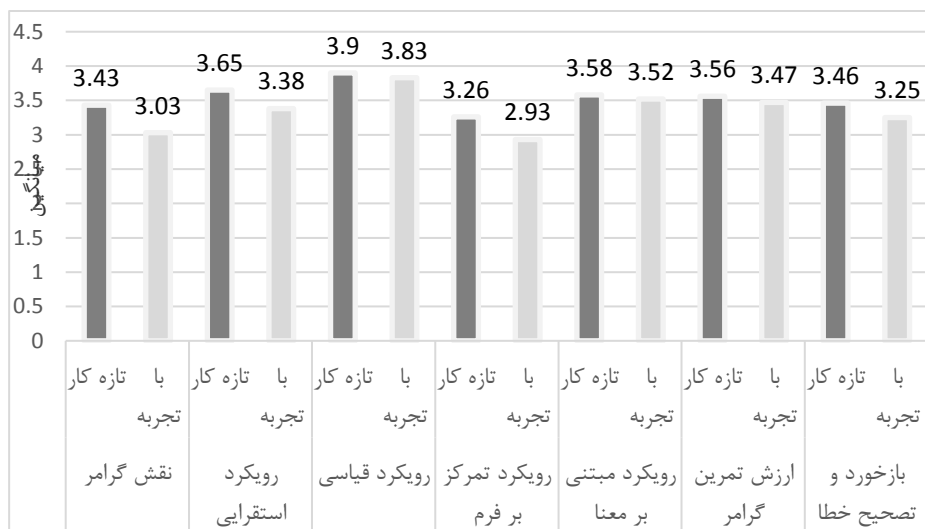
جدول ۱۱. تفاوت دیدگاه‌ها و باورها اساتید آموزش زبان در رابطه با آموزش گرامر در حین تدریس با توجه به میزان تجربه

منبع source	متغیر مستقل Independent Variable	مجموع خطای نوع ۳ Type III Sum of squares	درجه آزادی Df	میانگین توان دوم خطاها Mean Square	فراوانی F	Sig. سطح معناداری آزمون	اندازه اثر Partial Eta Squared
تجربه	اعتقاد به نقش آموزش دستور زبان	۵,۰۰۴	۱	۵,۰۰۴	۱۲,۴۳۰	۰,۰۰۱	۰,۰۸۹
اساتید	اعتقاد به آموزش دستور بر اساس رویکرد استقرایی	۲,۴۱۹	۱	۲,۴۱۹	۶,۳۹۸	۰,۰۱۳	۰,۰۴۸
	اعتقاد به آموزش دستور بر اساس رویکرد قیاسی	۰,۱۹۴	۱	۰,۱۹۴	۰,۵۹۹	۰,۴۴۰	۰,۰۰۵
	اعتقاد به آموزش دستور با تمرکز بر رویکرد فرم	۳,۴۳۳	۱	۳,۴۳۳	۳,۲۸۴	۰,۰۷۲	۰,۰۲۵
	اعتقاد به آموزش دستور با رویکرد مبتنی بر معنا	۰,۰۸۹	۱	۰,۰۸۹	۰,۲۶۷	۰,۶۰۶	۰,۰۰۲
	اعتقاد به ارزش تمرین دستور زبان	۰,۲۴۵	۱	۰,۲۴۵	۰,۶۱۸	۰,۴۳۳	۰,۰۰۵

۰.۰۵۴	۰.۰۰۸	۷,۳۷۱	۱,۳۴۹	۱	۱,۳۴۹	اعتقاد به بازخورد و تصحیح خطا
-------	-------	-------	-------	---	-------	-------------------------------

همان‌طور که در جدول شکل ۱ نشان داده شده است، به نظر نمی‌رسد میانگین نمره برای باورها و ادراک در بین اساتید تازه‌کار^۱ و باتجربه^۲ در مورد آموزش گرامر تفاوت محسوسی داشته باشد. به‌عنوان مثال، با توجه به شکل ۱ همان‌طور که مشاهده می‌شود، بر اساس باورهای مختلف در رابطه با ادراک معلمان تازه‌کار و باتجربه در زمینه آموزش گرامر اساتید تازه‌کار به میانگین نمره $M=۳,۵۴$ ($SD = ۰,۵۶$) دست یافتند که میانگینی نزدیک به میانگین کسب‌شده توسط اساتید باتجربه $M=۳,۳۴$ ($SD = ۰,۷۲$) ولی با مقدار اندکی بالاتر است.

شکل ۱. نمودار میله‌ای بر اساس باورهای مختلف درک معلمان تازه‌کار و باتجربه در رابطه با آموزش گرامر

داده‌های کیفی: باورهای اساتید در رابطه با اهمیت آموزش دستور

مصاحبه نیمه ساختاریافته با تک‌تک اساتید خبره آموزش زبان در دانشگاه‌های افسری ارتش از طریق ارسال لینک گوگل فرم و دریافت پاسخ‌های کتبی در رابطه با باورهای اساتید در رابطه

۱. Pre-service

۲. In-service

با آموزش دستور زبان صورت پذیرفت سؤالات پرسشنامه بر اساس نظر اساتید خبره مورد ارزیابی و پایایی و روایی آن دارای ضریب آلفای کرونباخ ۰,۸۳ است. از روش تحلیل مضمون برای به دست آمدن داده‌های کیفی استفاده شد. این روش به دنبال ارائه توصیفی دقیق پیرامون موضوع تحقیق از طریق کاهش اطلاعات و رسیدن به مضامین کلی‌تر است. پاسخ‌های ارسال توسط اساتید به صورت نوشتاری الکترونیکی بوده و پس چاپ آن‌ها توسط محققان باره مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت و مضامین اصلی در ۱۲ کد طبقه‌بندی شدند. سپس کدهایی که از نظر مفهوم نزدیکی بیشتری داشتند در زیرمجموعه مضامین کلی‌تر قرار گرفتند که در جدول شماره ۱۲ نشان داده شده‌اند. نهایتاً داده‌های به دست آمده از متن تفسیر و با داده‌های کمی مقایسه و مورد استفاده واقع شد.

جدول شماره ۱۱. مفاهیم فراگیر بر اساس داده‌های مصاحبه

مفهوم اصلی	مفاهیم فراگیر	مفاهیم سازمان دهنده	مفاهیم پایه
تسهیل یادگیری دستور زبان بر مبنای باورهای اساتید	تولید آموزشی	تجربه فردی اساتید از آموختن دستور زبان	یادگیری صریح و آشکار دستور زبان - خودآموزی - بهره‌گیری از روش دستور ترجمه - بهره‌گیری از زبان اول و دوم به صورت هم‌زمان
		تجربه اساتید از تدریس دستور زبان	یادگیری مستقیم - یادگیری با مثال
		به‌کارگیری روش تدریس اساتید قبلی	خلاقیت در تدریس - ساده کردن دستور زبان - انگیزه دادن به فراگیر - به‌کارگیری فن‌های حرکتی - دادن زمان به فراگیر
		علل تغییر رویکرد	هدف و انگیزه فراگیران - گذشت زمان و تجربه - بازخورد از فراگیران
		منابع تغییر رویکرد	بازخورد فراگیران و ناظران - خودارزیابی استاد - آزمایش ایده‌های جدید - تئوری‌های آموزشی
باورهای آموزشی		اهمیت نقش دستور	گنجاندن دستور در محتوا به سبب اهمیت
		میزان پوشش قواعد دستوری بر اساس کتاب	پوشش مهم‌ترین موارد دستوری - پوشش نکات دستوری بر اساس نیاز فراگیران
		میزان تأثیر گرامر بر صحت و سلاست کلام	تولید جملات درست - قابل فهم - و قابل درک روانی - شیوایی - دقت و تسلط در کلام
		نحوه توضیح و آموزش دستور زبان	آموزش صریح - اکتشافی - ضمنی - مستقیم - غیرمستقیم - کشف ساختار - ترکیبی از مستقیم و غیرمستقیم

کاربرد زبان اول در تدریس	جلوگیری از ابهام و سردرگمی - روشن شدن مفاهیم دستوری - رفع موانع یادگیری دستوری - تسهیل در یادگیری	تجربیات
نوع بازخورد در تصحیح خطا	بازخورد منفی - مثبت - مثبت و منفی هم‌زمان - زمان بازخورد - نوع بازخورد - اصلاح گفتار - اصلاح زود هنگام جهت جلوگیری از فسیل‌شدگی - چشم‌پوشی از خطاهای کوچک جهت جلوگیری از قطع گفتار فراگیر - خود تصحیحی فراگیر	
اثر بازخورد در تمرین ساختارها	افزایش دقت و تسلط زبانی - تعامل درسی با دوستان - تمرکز بر ساختارهای کاربردی - استفاده از تمرینات چندگزینه‌ای - جاخالی - جایگزینی	

بر اساس داده‌های تحلیل‌شده در بخش کیفی اساتید بر اهمیت آموزش دستور زبان تأکید دارند و آن را در محتوای آموزشی خود گنجانده‌اند. آن‌ها معتقدند آموزش دستور به صورت مستقیم و اکتشافی، ضمنی و مستقیم، کشف ساختار و ترکیبی از مستقیم و غیرمستقیم مؤثر است. استفاده از زبان اول در تدریس دستور زبان به جلوگیری از ابهام، روشن شدن مفاهیم و رفع موانع یادگیری کمک می‌کند. بازخورد منفی، مثبت و هم‌زمان هر دو، اصلاح زود هنگام خطاها و چشم‌پوشی از خطاهای کوچک در تصحیح اشتباهات فراگیران مفید است. تمرکز بر ساختارهای کاربردی، استفاده از تمرینات چندگزینه‌ای و جایگزینی در تمرین ساختارها باعث افزایش دقت و تسلط زبانی می‌شود.

بحث و بررسی نتایج

هدف این تحقیق بررسی رویکردهای متفاوت آموزش زبان در هفت مقوله جداگانه از دیدگاه اساتید دانشگاه‌های نظامی افسری در رابطه با نقش و اهمیت دستور زبان در فراگیری و آموزش آن به دانشجویان افسری جهت انجام اقداماتی است که در راستای بهبود و تسهیل در فرآیند یادگیری آموزش زبان ضروری است. همچنین این تحقیق به دنبال کشف چالش‌ها و یافتن راه‌حل‌ها و راهکارهای مناسبی است که این اساتید در حین تدریس دستور زبان علی‌رغم اعتقاد و گرایش به شیوه‌ای خاص با آن موانع روبرو می‌شوند تا بتوانند جهت برون‌رفت از این مشکلات و موانع در زمان تدریس به آنان کمک کند.

مطالعات قبلی نشان داده است تفاوت بین باورهای اساتید با آنچه آن‌ها در شرایط واقعی در حین تدریس دستور زبان با آن مواجه می‌شوند موجب ایجاد تنش برای آنان می‌گردد. پاولاک^۱ (۲۰۲۱) معتقد است باورها در آموزش گرامر بر یادگیری زبان تأثیر می‌گذارد. او در تحقیقش پیوندهای محکمی بین تدریس و ارزیابی دستور زبان و تسلط بر آن یافت. وزلی و

نوبائر^۱ (۲۰۲۴) بیان کردند معلمان عمدتاً به دلیل تأثیرات ناشی از فراگیران و مؤسسه‌ها، باورها در روش‌های تدریسشان را به‌طور منظم موردبررسی و بازنگری قرار می‌دهند. آریفین^۲ (۲۰۲۳) نیز بیان کرد، درک باورهای معلمان نه‌تنها بر شیوه تدریس در کلاس تأثیر می‌گذارد بلکه باورهای معلمان بر عملکرد انگیزه و یادگیری فرآیند دستور در فراگیران نیز تأثیر می‌گذارد. اگرچه باورها و ادراک اساتید به بخش انتزاعی و غیر مشاهده‌امر آموزش مربوط می‌شود و این بررسی در ظاهر دشوار به نظر می‌رسد ولی با توجه به رویکردهایی که اساتید در فرآیند آموزش از آن استفاده می‌کنند باورهای آنان را در این زمینه نمایان می‌سازد (جانسون، ۱۹۹۴). با توجه به اینکه باورها همیشه در انسان تمایل به مقاومت در برابر تغییر دارند، اساتید نیز در تدریسشان از مدیریت کلاس درس گرفته تا طرح درس و رویکردهای آموزشی‌شان از این قاعده مستثنا نیستند دیاز (۲۰۰۹). بورگ (۲۰۰۹) نشان داد که تجربه قبلی معلمان از یادگیری دستور زبان تأثیر مستقیمی بر باورهای آن‌ها در مورد آموزش و تمرین‌های دستور زبان در کلاس درس داشته است. آریفین^۳ (۲۰۲۳) هم بین نگرش‌ها و باورهای معلمان در مورد دستور زبان و روش‌های تدریس واقعی آن‌ها ناسازگاری و عدم تطابق را یافت. در مقایسه با تحقیقات اشاره شده در این پژوهش اساتید باور داشتند که آموزش گرامر در کلاس‌های درس از اهمیت زیادی برخوردار است و آن را چارچوبی برای یادگیری زبان می‌دانستند. آن‌ها همچنین معتقدند که گرامر برای یادگیری حرفه‌ای زبان ضروری است و برای یادگیری زبان‌های دیگر نیز مفید است.

در رابطه با نقش دستور زبان و باورهای اساتید به اهمیت آن در آموزش زبان در تحقیقات قبلی پژوهش‌های متعددی صورت پذیرفت. نتایج خاویر^۴ و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد که تجربه قبلی معلمان از یادگیری دستور زبان تأثیر مستقیمی بر باورهای آن‌ها در مورد آموزش و تمرین‌های دستور زبان در کلاس درس داشته است. اسکیز (۲۰۲۴) نیز اعتقاد اساتید آموزش

۲. Wesely & Neubauer

۳. Arifin

۱. Arifin

۲. Khavere, Ogutu & Bota,

زبان، را به نقش مهم دستور زبان در یادگیری زبان و اهمیت آن را در بهبود تلاش‌های ارتباطی زبان‌آموزان تأیید می‌کند. همسو با این پژوهش سالواگیو (۲۰۲۴) که دانستن قواعد دستور زبان و معنی برای زبان‌آموزان را ضروری می‌داند. دیاز^۱ (۲۰۰۹) نیز نشان داد که معلمان می‌توانند هر قاعده گرامر را بر اساس نیازهای زبان‌آموزان در کتاب درسی با انعطاف‌پذیری در آموزش پوشش دهند.

بر اساس نتایج، باور اساتید در اعتقاد به نقش آموزش دستور زبان نشان از تمایل آنان به اهمیت و کاربرد دستور زبان هم‌طراز با دیگر جنبه‌های زبانی است و آنان حاضر نیستند اهمیت گرامر در آموزش زبان را کم‌ارزش جلوه دهند. از نظر آنان اگرچه مواجهه مستقیم زبانی و تمرین و تکرار در فراگیری زبان بسیار مؤثر است ولی نکته حائز اهمیت این است که در محیط‌هایی نظیر دانشگاه‌های نظامی که دسترسی مستقیم به زبان واقعی وجود ندارد آموزشی که با دستور زبان به‌ویژه در آموزش بزرگ‌سالان همراه است بسیار مؤثر به نظر می‌رسد. آریفین (۲۰۲۳) در تحقیقش که با هدف بررسی باورهای معلمان در مورد آموزش دستور زبان انجام شد، هو و لیو^۲ (۲۰۲۱) نشان داد که معلمان با سطح دانش صریح و بالا تمایل به استفاده از روش‌های استقرایی دارند، درحالی‌که معلمان با دانش صریح پایین‌تر رویکردهای قیاسی را ترجیح می‌دهند. در تحقیق سرندی^۳ (۲۰۲۴) یافته‌ها نشان داد که فراگیران به‌طور کلی اهمیت گرامر در فراگیری زبان را ضروری می‌دانند و همچنین آموزش قیاسی را به استقرایی، خود تصحیحی دستور زبان را بر اصلاح شفاهی معلم، آموزش مستقیم را به غیرمستقیم، تصحیح همراه با تأخیر را به تصحیح فوری، و تصحیح متمرکز خطاهای موردی و خاص را به اصلاح تمام خطاهای ترجیح می‌دهند. همین‌طور الکلویچ^۴ (۲۰۲۳) نشان داد که فراگیران از یادگیری دستور واهمه داشته و تمایل دارند آن را به شیوه‌هایی جذاب و آسان فرا گیرند. نتایج این پژوهش نیز بر مؤثر بودن رویکرد استقرایی در یافتن و کشف ساختارهای دستوری به‌وسیله تمرین‌های فردی توسط دانشجویان تأکید دارد.

۳. Díaz

۴. Hu & Liu

۱. Sarandi

۲. Alikulovich, & Tulkinova

همسو با شمیم^۱ و همکاران (۲۰۲۲) اساتید در این پژوهش نیز معتقدند وجود مثال‌های متعدد در حین آموزش کمک فراوانی به فراگیران در حل مسئله و کشف رمز ساختارهای دستوری می‌نماید. یافته‌های این مقاله پژوهشی نظیر دیوبیر^۲ و همکاران (۲۰۱۶) نشان داد که به اعتقاد اساتید، رویکرد قیاسی و آموزش صریح دستور زبان از نظر آنان در فراگیری زبان دارای اهمیت بالایی است. همانند آریفین (۲۰۲۳) آن‌ها همچنین معتقدند آموزش دستور زبان نباید به صورت نکات مجزا به فراگیران آموزش داده شود و ساختارهای دستوری بهتر است توسط اساتید مورد تجزیه و تحلیل واقع شوند تا باعث فهم بهتری در فراگیران گردند. بر اساس نتایج، دستور زبان به دانشجویان کمک می‌کند تا بتوانند اشتباهاتشان را تصحیح کنند زیرا آنان با توجه به توضیحات اساتید در آموزش صریح دستور زبان به صورت عملی با ساختارهای زبانی به صورت منطقی آشنا می‌شوند. با این وجود در زمینه به کارگیری رویکردهای آموزشی مختلف و تأثیرات آن‌ها بر درک خطاها و تصحیح آن‌ها توسط دانشجویان هنوز نیاز به کاوش فراوانی است هایلوان^۳ (۲۰۲۰).

در رابطه با رویکرد تمرکز بر فرم، هو و لیو^۴ در مطالعه‌ای نتایج نشان دادند که بیشتر معلمان در گنجاندن آموزش دستور زبان در تدریس خود را ضروری تشخیص داده و از تمرکز بر فرم حمایت می‌کنند. نتایج تحقیق در رویکرد تمرکز بر فرم داده‌های متفاوتی حاکی از تردید اساتید در این زمینه را نشان داد. به نظر می‌رسد اساتید در این زمینه محتاطانه حرکت می‌کنند. یعنی علاوه با همراهی با فراگیران در مواجهه شدن با هر دستور جدید که در آن مشکل دارند تلاش می‌کنند از یک برنامه‌ریزی قبلی نیز در آموزش فرم‌های زبانی بهره ببرند. بنابراین از نظر آنان یک ترجیح کلی در این زمینه وجود ندارد.

همسو با لی و ژو^۵ (۲۰۲۳) و هو و لیو^۶ (۲۰۲۱) نتایج در این تحقیق نشان دادند معلمان

۳. Shamim

۴. Duibhir, Dhiorbháin & Cosgrove

۵. Hailuan

۱. Hu & Liu

۲. Li & Xu

۳. Hu, X., & Liu, Y.

تازه‌کار باورهای مثبتی نسبت به آموزش گرامر داشته و رویکردهای مبتنی بر معنا و استقرایی را بر دیگر روش‌ها ترجیح می‌دادند و باورهای آنان تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند تجربیات یادگیری و سیستم امتحانات است. مشابه استراس^۱ و همکاران، (۲۰۱۸)؛ گراس و کپن^۲ (۲۰۱۸) و سو^۳ (۲۰۱۹) نتایج تحقیق در رابطه با باورهای اساتید در آموزش دستور زبان از طریق رویکرد مبتنی بر معنا نشان از تمایل آن‌ها به آموزش از طریق تمرکز بر معنا در محیط‌های واقعی است. یعنی به نظر اگرچه صحت زبانی برای اساتید دارای اهمیت است ولی آن‌ها از روان بودن فراگیران در استفاده از ساختارهای زبانی غافل نمانده‌اند و تمایل ندارند صرفاً بر فرم در ساختارهای زبانی تمرکز شود. به عبارتی آن‌ها به استفاده هم‌زمان فرم، معنا و کاربرد در ساختارهای زبانی گرایش بیشتری نشان داده‌اند. همانند درخشان و همکاران (۲۰۲۱) و هوآنگ و همکاران (۲۰۲۳) بر اساس یافته‌ها مدرسان، تمرین و حفظ ساختارهای زبانی را نیز در فرآیند یادگیری زبان حائز اهمیت می‌دانند.

اگرچه هنوز در آموزش گرامر بر اساس رویکردی جامع اتفاق نظر وجود ندارد، اما بیشتر معلمان مشابه تحقیقات قبلی مانند آریفین (۲۰۲۳)، هوآنگ و همکاران (۲۰۲۳) و بورگ (۲۰۰۹) و آموزش گرامر صریح را به بزرگسالان و آموزش ضمنی را به کودکان ترجیح دادند. این تحقیق همچنین بر اهمیت آموزش گرامر به صورت صریح به بزرگسالان و به طور ضمنی به کودکان تأکید می‌کند. نتایج تحقیق همچنین نشان می‌دهد اساتید صحت دستور زبان در فراگیران را به عنوان یک معیار در میزان دانش زبانی آن‌ها تلقی می‌نمایند.

اشتباهات در فرآیند یادگیری زبان رایج و اجتناب‌ناپذیرند. مطابق با تحقیقات قبلی سائلی (۲۰۱۹) که در آن‌ها معلمان بر خودداری از ارزیابی مستقیم و آشکار یادگیرندگان به صورت منفی تأکید می‌کردند، فونگ^۴ (۲۰۲۳)، نیز اجتناب از قطع ارتباط فراگیران را فقط به خاطر خطاهایی که ارتباط فراگیران را مختل می‌کرد، تأیید کرد. این پژوهش همسو با کاکراواتی

۴. Strauss, Feiz & Xiang

۵. Graus & Coppen

۶. Su

۱. Phuong

(۲۰۱۹) و میشرا (۲۰۱۰) نیز به‌کارگیری اصطلاحات دستوری در طول فرآیند تدریس و جلوگیری از اصلاح بیش‌ازحد فراگیران، به‌جز آن دسته از خطاهایی که ممکن است توسط آن‌ها به فرآیند فسیل‌شدگی انجامد را تأیید کرد. بر اساس پژوهش حاضر، برخی اساتید معتقدند که اشتباهات رایج فراگیران که اعتمادبه‌نفس و تسلط آن‌ها را از بین می‌برد، نباید بلافاصله و مستقیماً اصلاح شود. در این تحقیق اساتید دیدگاه میانه‌ای را در رابطه با خطاها و نقش آن‌ها در یادگیری باور داشتند و برخی بر اصلاح فوری اشتباهات و برخی دیگر نیز به دادن زمان و فرصت بیشتر به فراگیران جهت تأمل در اشکالات و تصحیح آن‌ها اهتمام و بر اثربخشی رویکردهای بازخورد و تصحیح خطا در زمینه‌های یادگیری زبان تأکید کردند.

نگرانی‌های دیگر در رابطه با باورهای اساتید در یادگیری گرامر مربوط به استفاده از زبان اول و اصطلاحات در حین آموزش گرامر توسط معلمان بود، و این پژوهش همسو با میشرا (۲۰۱۰) بر اهمیت اصطلاحات در آموزش گرامر به‌صورت صریح همراه با استفاده از زبان اول را به‌عنوان ابزاری برای آموزش گرامر تأیید کردند. به همین ترتیب، اساتید پژوهش حاضر نیز یافته‌های پژوهش‌های قبلی نظیر کاکراواتی^۱ (۲۰۱۹) و میشرا (۲۰۱۰) را تأیید کردند و استفاده از هر ابزاری مانند اصطلاحات و زبان اول را تسهیل‌کننده فراگیری زبان می‌دانند. اساتید زبان در این پژوهش معتقدند استفاده از زبان اول که در این تحقیق فارسی محسوب می‌شود در مواردی که فراگیران نیاز به توضیح بیشتر دارند و با ابهام در ساختارهای دستوری روبرو می‌شوند مفید است.

باورهای معلمان نقش مهمی در شکل دادن به شکاف‌های تحقیقاتی در آموزش دستور زبان ایفا می‌کنند و بر دانش فراگیران، درک محتوا و شیوه‌های آموزش تأثیر می‌گذارند پولک (۲۰۲۱). عدم همسویی باورها با آموزش عملی مدرسان در تدریس دستور زبان منجر به کاهش کیفیت آموزش و یادگیری در کلاس درس می‌گردد (الابری، ۲۰۲۲). بنابراین باورها اساتید در آموزش دستور زبان مستقیماً بر عملکرد آنان در تدریس دستور زبان تأثیر گذاشته و خواسته یا ناخواسته تمایل آنان را به سمت‌وسوی یک رویکرد خاص مثلاً استقرایی بجای قیاسی سوق می‌دهد. البته این تمایلات به شیوه و روش‌های خاص تحت تأثیر عوامل متعددی مانند

محدودیت‌های زمانی و دانش پیش‌زمینه و تجربیات قبلی اساتید نیز است. بنابراین درک رابطه بین باورهای اساتید و تصمیمات آموزشی که آنان در انتخاب شیوه‌های آموزش، استراتژی‌ها، محتوای آموزشی، رفتارها و هر آنچه به‌عنوان استاد در کلاس درس انجام می‌دهند موجب جلوگیری از اختلاف و فاصله بین باورها و اقدامات آموزشی اساتید در کلاس و بهبود و ارتقاء کیفی آموزش زبان می‌گردد نظری (۲۰۲۲). با توجه به پیروی مجموعه‌های آموزش زبان از اصول و روش‌های مشخص و دارای استانداردهای آموزشی به‌ویژه در ارتش که نماد نظم و انضباط به شمار می‌آید، علت اصلی تمرکز این تحقیق بر باورهای اساتید با آنچه در اساتید در عمل انجام می‌دهند این است تا بر اساس کاوش دیدگاه‌های اساتید بتواند هر چه بیشتر به یک همگونی در ایده و عمل جهت آموزش دستور دست یابد. این همسوسازی و نزدیکی در باورها علاوه بر هماهنگی و انسجام اساتید در مجموعه‌های آموزشی از تفاوت بیش‌ازاندازه سبک آموزش در کلاس‌های متفاوت جلوگیری و در نتیجه باعث می‌شود فراگیران هنگام مواجهه با اساتید متفاوت در کلاس‌های مختلف شاهد نوعی نظم و انسجام آموزشی و در نهایت محیطی آماده آموزش و به‌دوراز استرس و با کیفیت آموزشی بالا قرار گیرند.

یافته‌های این مطالعه، ضمن تأیید تحقیقات قبلی نظیر ساکینا (۲۰۲۳) و میشرا (۲۰۱۰) نشان می‌دهد هر ابزاری که آموزش گرامر و یادگیری زبان را تسهیل می‌کند باید از آن برای کمک به زبان‌آموزان در دستیابی به اهدافشان در فرآیند یادگیری زبان استفاده کرد. با این حال، بین باورهای اساتید و آموزش عملی دستور زبان در کلاس، گسست وجود دارد. این مطالعه چالش‌های پیش روی اساتید را در اجرای راهبردها و رویکردهای آموزشی مختلف تصدیق می‌کند و برای حل مسئله جهت همسو ساختن باورها اساتید در ستور زبان عملکرد آنان در کلاس با توجه به بررسی تحقیقات پیشین، نظیر سالوگو (۲۰۲۲) و نظری و همکاران (۲۰۲۲) و نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش حاضر موارد پایین را پیشنهاد می‌کند:

۱. **برگزاری کارگاه‌های آموزشی:** ارائه دوره‌های تخصصی آموزشی برای اساتید که در آن به بررسی و تحلیل روش‌های مختلف تدریس گرامر پرداخته شود.
۲. **مشاهده و بازخورد:** فراهم کردن فرصت‌هایی برای اساتید تا تدریس همکاران خود را مشاهده کنند و بازخوردهای سازنده دریافت نمایند.
۳. **تحقیقات عملی:** تشویق معلمان به انجام تحقیقات کوچک در کلاس درس خود و به

اشتراک گذاری نتایج با همکاران.

۴. **بحث و گفتگو:** ایجاد فضایی برای بحث و تبادل نظر در مورد روش‌های تدریس گرامر و تجارب شخصی.

با این روش‌ها می‌توان باورها و شیوه‌های عملی اساتید را بهتر همسو و هماهنگ ساخته و در نتیجه می‌توان علاوه بر حرکت از تدریس معلم محور به فراگیر محور و مشارکت فراگیران در آموزش شرایطی را فراهم نمود تا موجب ارتقاء رویکردهای آموزشی در اساتید، افزایش انگیزه و خودباوری اساتید به شیوه‌های تدریسشان و انعطاف‌پذیری و سازگاری آنان در برابر چالش‌ها و تغییرات آموزشی گردید.

نتیجه‌گیری

با توجه به مأموریت‌های مختلف ارتش جمهوری اسلامی ایران در حراست و صیانت از حریم جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، خواسته یا ناخواسته این سازمان به‌عنوان یک نهاد بین‌المللی ناگزیر از تعامل و ارتباط با سایر کشورهای جهان است (عباسیان و همکاران، ۲۰۱۴). با توجه به هدف اصلی دانشگاه‌های نظامی در آموزش نیروهای جوان ارتش جهت بهره‌برداری‌های آتی و درازمدت در امور نظامی و دفاعی و همچنین تعاملات و پویایی ارتش و نیروهای نظامی در سطح بین‌المللی نیاز این سازمان به آموزش سریع و باکیفیت زبان بیش‌ازپیش احساس می‌شود. بسیاری از نتایج این تحقیق در راستای مطالعات قبلی نظیر استراس (۲۰۱۸) آریفین (۲۰۲۳)، البری (۲۰۲۲)، بورگ (۲۰۰۹)، پولک (۲۰۲۱)، ساکینا (۲۰۲۳)، سو (۲۰۱۹)، دیاز (۲۰۰۹)، لی و ژو (۲۰۲۳)، میشر (۲۰۱۰)، فونگ (۲۰۲۳)، هوآنگ (۲۰۲۳)، هو و لیو (۲۰۲۱) بود که بر اهمیت آموزش زبان انگلیسی در زمینه باورهای اساتید در دستور زبان و همچنین اهمیت آن در دانشگاه‌های نظامی به‌عنوان ابزار ارتباطی در ارتباطات و تعاملات بین‌المللی متمرکز شده است.

باورهای مدرسان علی‌رغم انتزاعی و غیرقابل مشاهده بودن در فرآیند آموزش از این جهت حائز اهمیت‌اند که منجر به کاربرد شیوه‌های متنوع و تدریس‌های متفاوت در میان اساتید مختلف زبان می‌شوند. به عبارتی اساتید مختلف با باورهای متفاوت یک مطلب یا موضوع یکسان از دستور زبان، آن را به شیوه‌های مختلفی آموزش می‌دهند که در نتیجه تأثیر خود را مستقیم یا غیرمستقیم بر فراگیران و دانشجویان می‌گذارد. بنابراین، باورهای اساتید و ادراک

آنان از تدریس دستور زبان نقش مهمی در تعیین و شکل‌گیری روش‌های متنوع آموزشی و انتقال بهتر دانش به فراگیران و پویایی آن در آموزش ایفا می‌کند. بررسی و کاوش در این باورها از این جهت ضروری به نظر می‌رسد که در نهایت منجر به تصمیم‌گیری‌هایی از سوی اساتید می‌گردد که برنامه‌های آموزشی، طرح درس‌ها، مطالب آموزشی، فعالیت‌ها، دستورالعمل‌ها و شیوه‌ها و سبک تدریس را تحت تأثیر قرار می‌دهد. به همین علت در نهایت این باورها و ادراک مدرسان هست که به یک تدریس خوب و قابل‌فهم برای فراگیر و یا یک تدریس ضعیف و کوله باری از مشکلات برای فراگیران منتهی می‌شود. این پژوهش باورهای اساتید در حوزه آموزش دستور زبان را در هفت مقوله بررسی نموده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد همسویی باورهای اساتید با آنچه آنان در عمل با آن مواجه می‌شوند ممکن است تفاوت‌هایی داشته باشد. این تفاوت میان باورها و نحوه تدریس عملی اساتید در کلاس درس ممکن است باعث چالش‌هایی برای آنان و کاهش بهره‌وری کلاس درس و میزان یادگیری گردد. با بررسی باورهای اساتید در این تحقیق، مشخص شد که انگیزه، عواطف و ویژگی‌های فردی فراگیران باید در موقعیت‌های مختلف یادگیری مورد توجه اساتید قرار گیرد. همین‌طور نتایج نشان داد اساتید به‌عنوان تسهیل‌کننده در یادگیری زبان نقش بسزایی دارند، بنابراین نحوه یادگیری زبان‌آموزان باید همیشه مورد توجه آن‌ها باشد. یافته‌های این مطالعه همچنین نشان می‌دهد که تعداد قابل‌توجهی از اساتید زبان انگلیسی با توجه به باورهایشان دستور زبان را یکی از مؤلفه‌های مهم یادگیری زبان می‌دانند. اکثر شرکت‌کنندگان معتقد بودند که دستور زبان به بهترین وجه در چارچوب ارتباطات یاد گرفته می‌شود. آن‌ها این تصور را که فراگیری زبان صرفاً به حفظ قواعد دستور زبان بستگی دارد را رد کردند. این تحقیق با تحقیقات قبلی آریفین (۲۰۲۳)، هوآنگ و همکاران (۲۰۲۳) همسو است و بر نقش دستور زبان در یادگیری زبان تأکید دارد. یافته‌های جمع‌آوری‌شده در این مطالعه همچنین نشان داد که اساتید تمایل دارند به زبان‌آموزان بزرگسال به‌طور صریح دستور زبان بیاموزند درحالی‌که آن‌ها روش‌های تدریس غیرمستقیم و ضمنی را برای کودکان ترجیح می‌دهند. با بررسی این چالش‌ها، مشخص شد اساتید ممکن است به رویکردهای جایگزین مانند روش دستور ترجمه و آموزش دستور زبان سنتی مبتنی بر ساختار متوسل شوند، درحالی‌که آن‌ها معتقدند رویکرد آموزش زبان ارتباطی در اولویت یادگیری قرار دارد.

همانند دیگر تحقیقات این پژوهش نیز با محدودیت‌هایی برای محققان آن روبرو بوده است. برای نمونه عدم وجود حضور بانوان با توجه به بافت و محیطی که تحقیق در آن انجام گردید

ممکن است بر نتایج آن تأثیرگذار باشد. به همین جهت پیشنهاد می‌گردد تحقیقات مشابه در فضاها و شرایطی صورت پذیرد که نظرات، ایده‌ها و باورهای اساتید زن نیز در آن‌ها میسر باشد. دسترسی به تعداد محدود اساتید خبره و باتجربه نسبت به اساتید تازه‌کار نیز از دیگر محدودیت‌هایی است که در این پژوهش به علت استفاده بیشتر از اساتید جوان در محیط‌های نظامی در امر تدریس مشهود است. پیشنهاد می‌گردد، پژوهش‌های جدید با تمرکز و محوریت اساتید خبره و کاوش در باورها و نظراتشان در اهمیت دستور در تدریس زبان و یا دیگر مهارت‌ها در آموزش زبان صورت پذیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود برای رسیدگی به تناقضات جهت همسوسازی باورهای مدرسان مجرب و تازه‌کار با برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت و بلندمدت دانش مدرسان به‌ویژه اساتید جوان را که تجربه کمتری در امر آموزش دارند را به‌گونه‌ای افزایش دهند تا بتوانند باورهایشان در تدریس را به نحوی با تدریس عملی خود در کلاس نزدیک نمایند و بهترین تجربه و بیشترین بهره‌وری را در انتقال دانش به دانشجویان خود در کلاس‌هایشان شاهد باشند. اگرچه تاکنون تلاش‌هایی در زمینه بررسی باورها و ادراک اساتید در حوزه آموزش دستور زبان صورت گرفته است ولی یافته‌های این تحقیق نیاز به کاوش‌های کیفی بیشتر در رابطه با شناخت اساتید و یافتن تفاوت‌های میان باورها و دیدگاه‌هایشان در زمان تدریس و چالش‌هایی که با آن روبرو می‌شوند را در این زمینه بیش‌ازپیش احساس می‌نماید. ضمن اینکه پژوهش‌های کیفی بیشتر موجب شناخت و آگاهی بالاتری در این زمینه و باعث راهنمایی و انتقال مهارت‌های مدیریت کلاسی به مدرسان کم‌تجربه و تسهیل تدریس و یادگیری مطالب برای فراگیران می‌شوند.

منابع

- رشید زاده، فتح‌اله؛ و مرادیان، محسن. (۲۰۱۲). قوت‌ها و چالش‌های نظام آموزشی دانشگاه‌های افسری آجا. *فصلنامه علمی- پژوهشی مدیریت نظامی*، شماره ۴۶، سال دوازدهم، تابستان ۲۰۱۲، صص ۳۵-۶۴
- دفتری‌فرد، پریسا و کوشا، مهدی. (۲۰۲۲). وضعیت، ضرورت و کاربرد آموزش زبان انگلیسی در دانشگاه‌های نظامی ایران: دیدگاه فرماندهان ارشد. *فصلنامه مدیریت نظامی*، ۲۲(۸۷)، صص ۱۲۳-۱۶۴.
- عباسیان، غلامرضا. شیرمحمدی، جواد و نیکویی، مجید. (۲۰۱۱). ارزیابی برنامه آموزش‌های علمی در بافت سازمان‌های نظامی و ارائه الگوی آموزشی متناسب (با تأکید بر ارزیابی برنامه آموزش زبان

انگلیسی دانشگاه افسری امام علی (ع). *فصلنامه علمی- پژوهشی مدیریت نظامی*، شماره ۴۳، سال یازدهم، پاییز ۲۰۱۱، صص ۴۲-۱۱

- عباسیان، غلامرضا. و فرجی آستانه، پیمان. (۲۰۱۴). تأثیر برانگیختن آگاهی نحوی و معنایی بر تقویت توانش گفتمانی زبان آموزان دوره‌های ضمن خدمت نظامیان. *فصلنامه علمی- پژوهشی مدیریت نظامی*، شماره ۵۶، سال چهاردهم، زمستان ۲۰۱۴، صص ۲۲-۱
- کولیوند، حسن؛ حکاک محمد و عارف نژاد، محسن. (۱۴۰۲). طراحی الگوی تربیت و آموزش دانشگاه‌های افسری آجا با تکیه بر استراتژی سرمایه انسانی پژوهش محور، *فصلنامه مدیریت نظامی*، ۲۳ (۲)، ۱۵۳-۱۸۳.

- AlAbri, S., Mirza, C., Bellalem, F., & Forouzani, M. (۲۰۲۲). Teachers' beliefs about grammar teaching within a context of omani secondary schools. *Arab World English Journal*, ۱۳(۲), ۴۰۱-۴۱۱.
- Alikulovich, A. K., & Tulkinova, Z. (۲۰۲۳). Development strategy of new Uzbekistan for ۲۰۲۲-۲۰۲۶. *The American Journal of Social Science and Education Innovations*, ۵(۰۵), ۵-۹.
- Arifin, S. (۲۰۲۳). Investigating a teacher's beliefs and practices in teaching grammar: A case study of a senior teacher of English in a high school in Jakarta. *Indonesian Journal of Educational Research and Review*, ۶(۱). doi: ۱۰.۲۳۸۸۷/ijerr.۷۶i۱,۵۸۹۴۳
- Borg, S. (۲۰۰۹). Teacher cognition in language teaching: A review of research on what language teachers think, know, believe, and do. *Language teaching*, ۳۶(۲), ۸۱-۱۰۹.
- Cakrawati, L. (۲۰۱۹). Exploring the use of learners' first language in english as a foreign language classroom. *International Journal of Education*, ۱۱(۲), ۱۴۳-۱۵۱. doi:https://doi.org/۱۰.۱۷۵۰۹/ije.۷۱۱۱۲,۱۴۵۵۸
- Díaz, O. M. (۲۰۰۹). Concepción del docente desde sus creencias. *Revista Interamericana de Investigación Educación y Pedagogía RIIEP*, ۲(۱)
- Derakhshan, A., Kruk, M., Mehdizadeh, M., & Pawlak, M. (۲۰۲۱). Boredom in online classes in the Iranian EFL context: Sources and solutions. *System*, ۱۰۱, ۱۰۲۵۵۶. <https://doi.org/۱۰.۱۰۱۶/j.system.۲۰۲۱.۱۰۲۵۵۶>
- Duibhir, P. Ó., Dhiorbháin, A. N., & Cosgrove, J. (۲۰۱۶). An inductive approach to grammar teaching in Grade ۵ & ۶ Irish immersion classes. *Journal of Immersion and Content-Based Language Education*, ۴(۱), ۳۳-۵۸.

- Graus, J., & Coppen, P. A. (۲۰۱۶). Student teacher beliefs on grammar instruction. *Language Teaching Research*, ۲۰(۵), ۵۷۱-۵۹۹.
- Hailuan, C. (۲۰۲۰). Teacher belief of corrective feedback in grammar teaching: Current status and future prospects. *Social Sciences*, ۹(۴), ۱۲۸-۱۳۴.
- Hu, X., & Liu, Y. (۲۰۲۱). Investigation into pre-service english teachers' beliefs on teaching grammar. In ۲۰۲۰ ۳rd International Seminar on Education Research and Social Science (ISERSS ۲۰۲۰) (pp. ۳۱۰-۳۱۴). Atlantis Press. doi: ۱۰.۲۹۹۱/ASSEHR.K.۲۱۰۱۲۰.۰۵۹
- Huang, L. (۲۰۲۳). Comparing the deductive method and inductive method of grammar teaching for Chinese senior high school students. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, ۸, ۲۲۹-۲۳۷.
- Khavere, S., Ogutu, J. P., & Bota, K. (۲۰۲۳). Students' perception of teacher classroom effectiveness and academic achievement: a case of secondary school students in Hamisi Sub-County, Kenya.
- Li, C., & Xu, J. (۲۰۲۳). The sustainability of form-focused instruction in classrooms: Chinese secondary school EFL teachers' beliefs and practices. *Sustainability*, ۱۵(۷), ۶۱۰۹.
- Mishra, P. (۲۰۱۰). Challenges and problems in the teaching of grammar. *Language in India*, ۱۰, ۱۶۹-۱۸۱.
- Nazari, M., Boustani, A., & Sheikhi, M. (۲۰۲۲). A case study of the impact of a teacher education courses on two Iranian EFL teachers' beliefs and practices about grammar teaching. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, ۷(۱), ۱۳.
- Pawlak, M. (۲۰۲۱). Beliefs about grammar instruction and the mastery of the English passive voice. In *Investigating Individual Learner Differences in Second Language Learning* (pp. ۱۷۳-۱۸۸). Cham: Springer International Publishing. doi: ۱۰.۱۰۰۷/۹۷۸-۳-۰۳۰-۷۵۷۲۶-۷_۸
- Phuong, T. T. H. (۲۰۲۳). EFL teachers' cognition of feedback techniques on pronunciation. *The Journal of Asia TEFL*, ۲۰(۲), ۴۳۶-۴۴۴.
- Saeli, H., & Cheng, A. (۲۰۱۹). Student writers' affective engagement with grammar-centred written corrective feedback: the impact of (mis)aligned practices and perceptions. *Canadian Journal of Applied Linguistics*, ۲۲(۲), ۱۰۹-۱۳۲.
- Sakina, R. (۲۰۲۳). Teachers and students' perceptions of grammar teaching in curriculum ۱۳. *Pedagonal: Jurnal Ilmiah Pendidikan*, ۷(۱), ۶۴-۷۴.

- Salvaggio, F. (۲۰۲۲). Teachers' Pedagogical Perception and Arabic Grammar Teaching: A Survey-Based Study. In *Teaching and Learning Arabic Grammar* (pp. ۱۰۲-۱۲۱). Routledge.
- Seedhouse, P. (۲۰۰۹). The interactional architecture of the language classroom. *Bellaterra journal of teaching and learning language and literature*, ۱(۱), ۰۰۰۱-۱۳.
- Shamim-ur-Rasul, S., Iqbal, M., & Ghayyur, T. S. (۲۰۲۲). Inductive approach and grammatical awareness of student teachers. *sjesr*, ۸(۴), ۴۷-۵۲.
- Skeese, A. (۲۰۲۴). Restorative Practices in English Language Arts: My Journey Towards Linguistic Justice.
- Soliman, R. K. (۲۰۲۲). Learners' perception of arabic grammar. In *Teaching and Learning Arabic Grammar* (pp. ۱۲۲-۱۴۹). Routledge.
- Strauss, S., Feiz, P., & Xiang, X. (۲۰۱۸). *Grammar, meaning, and concepts: A discourse-based approach to English grammar*. Routledge.
- Su, H. (۲۰۱۹). Is a meaning-based grammar of english possible? exploring english grammar from the perspectives of pattern grammar and local grammar. *English Today*, ۳۵(۴), ۵۳-۵۹.